

การกำหนดเงินเดือน

ชื่อเรื่อง การกำหนดเงินเดือน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เมื่อเรียนจบหัวข้อนี้แล้วนักศึกษาสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งต่อไปนี้ได้

1. บอกความจำเป็นของการกำหนดเงินเดือนได้
2. บอกได้ว่าการกำหนดเงินเดือนต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้
 1. ค่าของงาน
 2. ค่าครองชีพ
 3. อัตราเงินเดือนเปรียบเทียบ
3. บรรยายวิวัฒนาการของเงินเดือนข้าราชการพลเรือนได้
4. อธิบายลักษณะและการกำหนดอัตราเงินเดือนได้
5. ให้เหตุผลได้ว่าเพราะเหตุใดจึงต้องกำหนดเงินเดือนจากค่าของงานและระดับของตำแหน่ง
6. บอกได้ว่าการเลื่อนขั้นเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในปัจจุบันกระทำได้ 3 กรณี
7. บอกหลักเกณฑ์ที่จะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนปกติได้
8. เมื่อกำหนดเหตุผลการเลื่อนขั้น นักศึกษาวินิจฉัยได้ว่าข้าราชการผู้นั้นสมควรได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเกินกว่า 1 ขั้น หรือไม่
9. บอกวิธีปฏิบัติงานเพื่อให้ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเกินกว่า 1 ขั้นได้
10. บอกหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่า 1 ขั้นได้
11. เมื่อกำหนดเหตุผลการเลื่อนขั้น นักศึกษาวินิจฉัยได้ว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดสมควรจะได้อำนาจความชอบเป็นพิเศษหรือไม่ ถ้าได้หรือไม่ได้เพราะเหตุใด และถ้าได้จะได้อะไร
12. บอกวิธีการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนได้

13. อธิบายค่าตอบแทนซึ่งสัมพันธ์กับเงินเดือน
14. บอกหลักการของการให้รับเงินตามวุฒิที่ได้รับเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นได้
15. อธิบายสิ่งต่อไปนี้ได้
 1. การรับเงินเดือนของผู้ถูกส่งพักราชการหรือถูกส่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 2. เงินเดือนสำหรับผู้กลับเข้ารับราชการ

เนื้อหา

การกำหนดเงินเดือน

ความจำเป็นของการกำหนดเงินเดือน

- เป็นสิ่งตอบแทนการปฏิบัติงานของข้าราชการ
- เป็นสิ่งจูงใจให้ข้าราชการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ

หลักในการกำหนดเงินเดือน

การกำหนดเงินเดือนคำนึงถึงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้

- ค่าของงาน
- ค่าครองชีพ
- อัตราเงินเดือนเปรียบเทียบ

วิวัฒนาการของเงินเดือนข้าราชการพลเรือน

1. ค่าตอบแทนในรูปต่าง ๆ
 - ค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติงาน
 - ค่าประทับตรา
2. พ.ศ. 2476 มีการกำหนดอัตราเงินเดือนตามหลักสากล โดยมีหลักการที่สำคัญคือ ข้าราชการพลเรือนจะได้รับพระราชทานเงินเดือนตามอัตราที่ปรากฏอยู่ในบัญชี ซึ่งอัตราเงินเดือนนี้จะแบ่งเป็นชั้น ๆ

3. **วิวัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงของอัตราเงินเฟ้อในระบอบประชาธิปไตย**
- กำหนดเงินเฟ้อตามดัชนีและตามตำแหน่ง
 - กำหนดเงินเฟ้อโดยรวมและแยก
 - การรวมและการชดเชยเงินเฟ้อ

สภาพและโครงสร้างของเงินเฟ้อข้าราชการพลเรือนในปัจจุบัน

ลักษณะและโครงสร้างของเงินเฟ้อข้าราชการนั้น อาจแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วน ด้วยกันดังนี้

- ลักษณะและการกำหนดอัตราเงินเฟ้อ
 - ระเบียบและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับเงินเฟ้อ
 - ผลประโยชน์ในรูปค่าตอบแทนอื่น ๆ ซึ่งสัมพันธ์กับอัตราเงินเฟ้อ
1. **ลักษณะและการกำหนดอัตราเงินเฟ้อ**
- 1.1 กำหนดจากค่าของงาน
- 1.2 **ถือเอาระดับของตำแหน่งหรืองานเป็นหลัก**
แบ่งเป็นระดับ 1 ถึงระดับ 11 แต่ละระดับมีจำนวนชั้นต่าง ๆ กัน
- การกำหนดอัตราเงินเฟ้อแบบนี้มีเหตุผลดังนี้**
- ให้อัตราเงินเฟ้อเหมาะสมกับลักษณะงาน
 - ให้ข้าราชการส่วนใหญ่ได้รับเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นทุกปี เพราะขยายชั้นเงินเฟ้อ
 - มี 3 บัญชี เพื่อความสะดวกในการปรับปรุงอัตราเงินเฟ้อ
- 1.3 กำหนดชั้นเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นแต่ละชั้นประมาณ 5%
- 1.4 **ฐานเงินเฟ้อไม่สัมพันธ์กับค่าครองชีพ**
- 1.5 **อัตราเงินเฟ้อของข้าราชการพลเรือนต่ำกว่ารัฐวิสาหกิจอยู่มาก**
2. **ระเบียบและวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับเงินเฟ้อ**
- การเลื่อนชั้นเงินเฟ้อ
 - การเลื่อนตำแหน่ง

การเลื่อนชั้นเงินเดือนของข้าราชการพลเรือนในปัจจุบันสามารถกระทำได้ 3 กรณี

- การเลื่อนชั้นเงินเดือนปกติ
- การเลื่อนชั้นเงินเดือนเกินกว่า 1 ชั้น
- การเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนผู้ถึงแก่ความตายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

การเลื่อนชั้นเงินเดือนปกติ มีหลักเกณฑ์สำคัญดังนี้

- ปฏิบัติหน้าที่จนเกิดผลดีต่อทางราชการ
- ไม่ถูกลงโทษทางวินัย ยกเว้น ภาคทัณฑ์
- ไม่ถูกพักราชการเกินกว่า 4 เดือน
- วันลาต่าง ๆ ต้องไม่เกินเกณฑ์ ดังนี้
 - ลากิจและลาป่วยไม่เกิน 45 วัน
 - ลาอุปสมบทหรือไปประกอบพิธีค้ำย ไม่เกิน 120 วัน
 - ลาคลอบบุตรไม่เกิน 60 วัน
 - ลาป่วยรักษาทันวัน ไม่เกิน 120 วัน
 - ไม่ลาบอຍหรือมาสายเนื่อง ๆ คือ
 - ลาบอຍตั้งแต่ 13 ครั้ง ขึ้นไป
 - สายเนื่อง ๆ ตั้งแต่ 16 ครั้ง ขึ้นไป
 - ไม่ขาดราชการเว้นเหตุสุดวิสัย
 - ไม่ลาศึกษาต่อในประเทศหรือศึกษาฝึกอบรม ภูมต่างประเทศ เกินกว่า 4 เดือน
 - บรรจุเข้ารับราชการไม่น้อยกว่า 8 เดือน

การเลื่อนชั้นเงินเดือนเกินกว่า 1 ชั้น

หมายถึงการให้บำเหน็จความชอบแก่ข้าราชการที่มีความดี ความชอบมากเป็นพิเศษ การพิจารณาให้ยี่คิดือนหลักเกณฑ์การพิจารณาเหมือนการเลื่อนชั้นเงินเดือนตามปกติทุกประการ และจะต้องพิจารณาหลักเกณฑ์ต่อไปนี้ด้วย

1. การปฏิบัติงานสำหรับผู้ที่จะได้เลื่อนขั้นเงินเดือนประจำปีเกินกว่า 1 ขั้น จะต้องอยู่ในหลักเกณฑ์ประการหนึ่งประการใด ดังต่อไปนี้
 - ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ใกล้ชิดเต็มจนถึง เป็นตัวอย่างที่ดีได้
 - ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่มีการต่อสู้หรือเสี่ยงต่ออันตรายในกรณีพิเศษ
 - ปฏิบัติงานเกินกว่าตำแหน่งหน้าที่และเกิดประโยชน์ต่อทางราชการ
 - ปฏิบัติโดยเต็มในค่านิยมคติริเริ่ม หรือความประดิดประดอยสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อทางราชการ เป็นพิเศษ
 - ปฏิบัติงานโดยความซื่อสัตย์และเห็นดีเห็นชอบเป็นพิเศษและงานนั้นมีผลดีต่อทางราชการ
 - ปฏิบัติงานที่ใคร่รับมอบหมายเป็นผลสำเร็จและเป็นผลดียิ่งต่อประเทศชาติและยิ่งถ้าผู้ใดยังเป็นผู้มีผลงานข้อใดข้อหนึ่ง ต่อไปนี้ ควรได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ
 1. ปฏิบัติงานอยู่ในดินกันดาร หรืออยู่ในเขตผู้ก่อการร้าย
 2. ไปช่วยราชการอื่น ซึ่งเป็นงานนโยบายเกี่ยวกับความมั่นคงของชาติ

การเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษเกินกว่า 1 ขั้น ต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดไว้ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มและอัตราร้อยละของจำนวนข้าราชการ
 - ระดับ 1-2-3 ให้ไม่เกิน 15% ของจำนวนข้าราชการในแต่ละกรม
 - ระดับ 4-5 ให้ไม่เกิน 15% ของจำนวนข้าราชการในแต่ละกรม
 - ระดับ 6-7-8 ให้ไม่เกิน 15% ของจำนวนข้าราชการในแต่ละกรม
 - ระดับ 9-10-11 ให้ไม่เกิน 15% ของจำนวนข้าราชการในแต่ละกรม
2. ผู้พิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้มีอำนาจในการสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนตามกฎหมายเป็นผู้พิจารณา
3. การเลื่อน 2 ขั้น ติดต่อกันสองปี ระเบียบและกฎหมายไม่ห้าม แต่ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาโดยรอบคอบ ไม่ควรเกินกว่า 2 ปี

4. ผู้กู้ในระหว่างถูกตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยหรือการสั่งเลื่อนเงินเลื่อนไว้มาก่อน
3. การเลื่อนชั้นเงินเดือนข้าราชการพลเรือนผู้ถึงความตายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ เป็นการให้บำเหน็จความชอบเป็นพิเศษ เพื่อประโยชน์ในการคำนวณบำเหน็จบำนาญ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้
1. ถึงแก่ความตายเนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 2. ความตายนั้นต้องไม่เกิดจากความประมาทหรือความผิดของตนเอง
 3. หลักเกณฑ์การเลื่อนชั้นเงินเดือน

สาเหตุแห่งการตาย	เลื่อนได้ไม่เกิน
1. ตายเพราะถูกทำร้ายเนื่องจากการปราบปรามผู้กระทำความผิด	6
2. ปฏิบัติราชการในสภาพที่เสี่ยงอันตรายต่อชีวิต	5
3. ถูกประทุษร้าย	3
4. อุบัติเหตุ	2
5. ปฏิบัติราชการตราครุฑ	1

วิธีการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน

ผู้บังคับบัญชาเบื้องต้น พิจารณาตามหลักเกณฑ์ เสนอผู้มีอำนาจสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน
ผู้มีอำนาจในการสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน

ระดับ	ผู้มีอำนาจส่วนกลางและส่วนภูมิภาค	ผู้มีอำนาจส่วนภูมิภาค
ข้าราชการครูระดับ 10 และ 9 (ข้าราชการระดับ 8 ขึ้นไป)	ปลัดกระทรวงศึกษา (รัฐมนตรีเจ้าสังกัดโดยอนุมัติ รัฐมนตรี)	
ข้าราชการครูระดับ 8-7 และ 6 (ข้าราชการระดับ 8 ลงมา)	อธิบดี (อธิบดีผู้บังคับบัญชา)	-
ข้าราชการครูระดับ 5-1 (ข้าราชการระดับ 4-1)	อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย (อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย)	คณะรัฐมนตรีได้มอบหมาย ให้ ศ.ว.จ. เป็นผู้มี อำนาจสั่งเรื่องเงินเดือน

3. ค่าตอบแทนซึ่งสัมพันธ์กับเงินเดือน

การให้ข้าราชการครูได้รับเงินเดือน

1. การให้ได้รับเงินเดือนตามตำแหน่ง ในทางปฏิบัติจะเป็นไปตามมาตรา 35 แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 มีสาระสำคัญ 3 ประการ คือ
 - ข้าราชการครูจะได้เงินเดือนตามตำแหน่งครู
 - ในกรณีที่จะให้ได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นค่าหรือสูงกว่าขั้นสูงของเงินเดือน สำหรับการที่กำหนดในกฎ ก.ค.
 - ในกรณีที่ ก.ค. กำหนดให้ตำแหน่งใดได้รับเงินเดือนหลายระดับเมื่อข้าราชการครูซึ่งดำรงตำแหน่งนั้น ได้รับเงินเดือนถึงขั้นค่าของระดับใดก็ตามที่ ก.พ. กำหนดไว้ สำหรับตำแหน่งนั้น ให้ผู้มีอำนาจสั่งให้รับเงินเดือนในระดับใดก็ตามที่ ก.ค. ยังไม่ได้ออกกฎเกี่ยวกับการให้ข้าราชการได้รับเงินเดือนสูงกว่าหรือต่ำกว่าขั้นค่า หรือสูงกว่าขั้นสูง แต่ ก.ค. ให้คำเนินตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 12 ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ข้าราชการพลเรือนผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใคร่รับเงินเดือนในขั้นค่าของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งนั้น เว้นแต่
 - ดำรับเงินสูงกว่าอยู่แล้วให้รับในอัตราที่รับอยู่
 - ผู้นั้นได้รับปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ ซึ่ง ก.พ. รับรองว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งใด ระดับใด และกำหนดเงินเดือนที่ควรรับในขั้นใด ให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นที่ ก.พ. กำหนด
 - ผู้ได้รับปริญญาบัตรหรือประกาศนียบัตรเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้น ผู้บังคับบัญชาอาจปรับให้ได้รับเงินเดือนในขั้นที่ ก.พ. อนุมัติได้
 - ในกรณี ก.พ. กำหนดเงินเดือนสูงกว่าเงินเดือนขั้นค่า ให้ผู้นั้นได้รับเงินเดือนในขั้นที่ ก.พ. กำหนด
 - ผู้ใดแต่งตั้งในระดับที่สูงขึ้นแต่ได้รับเงินเดือนต่ำกว่าขั้นค่าของเงินเดือนสำหรับตำแหน่งให้ได้รับเงินเดือนที่รับอยู่ไปก่อน เว้นแต่ ก.พ. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น
 2. ข้าราชการพลเรือนสามัญได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งใด แต่ผู้นั้นได้รับเงินเดือนสูงกว่าขั้นสูงของระดับนั้นอยู่แล้ว ให้รับเงินเดือนที่รับอยู่
 3. ข้าราชการพลเรือนสามัญ ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตามมาตรา 43, 52, 55, 56, 57, 58 และ 61 แห่ง พ.ร.บ. ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2518 ให้ได้รับเงินเดือนเท่ากับที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ
 4. กรณีอื่น ๆ นอกเหนือจากนี้ให้เสนอ ก.พ. พิจารณา เป็นราย ๆ ไป
- การให้รับเงินเดือนตามวุฒิที่ใคร่รับเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นมีหลักการสำคัญ ดังนี้
- ต้องเป็นวุฒิตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่ง
 - ใ้รับวุฒิหลังจากดำรงตำแหน่งนั้นแล้ว
 - ถ้าเป็นคุณวุฒิที่ ก. ค. รับรอง ผู้มีอำนาจสั่งให้รับเงินเดือนตามวุฒิใดเลย แต่ถ้าเป็นวุฒิที่ ก.ค. ยังไม่รับรองต้องให้ ก.ค. พิจารณาก่อน
 - ไม่ควรกำหนดเงินเดือนตามวุฒิข้างปึงประมาณ

การรับเงินเคื่อนของบุคคลซึ่งพักราชการหรือถูกสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

- ถ้ามิได้กระทำความผิดและไม่มียศทินหรือมัวหมอง ให้จ่ายเต็ม
- ถ้ามิได้กระทำผิด แต่ มีมลทิน หรือถูกลงโทษไม่ถึงให้ออก ปลดออกหรือไล่ออกจ่ายไม่เกินครึ่งหนึ่ง ค่าเช่าบ้านจ่ายเต็ม
- ถ้ากระทำผิดและถูกลงโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก ห้ามมิให้จ่าย

เงินเคื่อนสำหรับลูกกลับเข้ารับราชการ

เงินเคื่อนที่ไ้รับจะต้องไม่สูงกว่าชั้นที่เคยไ้รับอยู่เดิมก่อนให้พักราชการหรือให้ออกจาก
ราชการไว้ก่อน

ตัวอย่างข้อสอบ

คำชี้แจง ตอบคำถามต่อไปนี้สั้น ๆ พอเข้าใจ

1. การกำหนดเงินเดือนให้ข้าราชการ รัฐ ต้องคำนึงถึงอะไรบ้าง
2. ท่านจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะมีสิทธิ์ได้เลื่อนขั้นเงินเดือนปกติได้
3. นายเส้นห์รับราชการครูอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งของจังหวัดเพชรบุรี นายเส้นห์ได้ศึกษาค้นคว้าเครื่องคอมพิวเตอร์กระป๋อง โดยอาศัยวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จัดสร้างขึ้นเองเป็นแบบง่าย ๆ แต่ใช้ได้ผลดี และเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเป็นอย่างยิ่ง ขณะนี้ทางราชการกำลังให้ความสนใจเพื่อนำไปใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ นายเส้นห์เป็นครูที่มิเคยมีความผิด ไม่เคยขาดการสอนเลย ครูใหญ่อยากจะขอเลื่อนขั้นเงินเดือนให้นายเส้นห์ เป็นกรณีพิเศษ 2 ชั้น อยากทราบว่า นายเส้นห์มีสิทธิ์จะได้ 2 ชั้น หรือไม่ เพราะเหตุใด
4. ครูสมาน เป็นครูใหญ่ โรงเรียนมัธยมประจำตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดพิษณุโลก เนื่องจากครูสมานเป็นครูที่ดีเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน ไปโรงเรียนแต่เช้ากว่าจะกลับก็มีค่ำทุกวัน เข้าวันหนึ่งขณะที่กำลังขี่จักรยานอยู่ ได้ถูกรถสิบล้อชนจนถึงแก่ความตาย ปรากฏว่าครูสมาน ไม่ได้รับบำเหน็จความชอบพิเศษเลย อยากทราบว่าอาจเป็นเพราะเหตุใดบ้างที่ทำให้ครูสมาน ไม่ได้รับบำเหน็จ ความชอบพิเศษ
5. การให้รับเงินตามวุฒิที่ได้รับเพิ่มขึ้นหรือสูงขึ้นนั้น มีหลักเกณฑ์อย่างไรบ้าง